

ความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นปรีคลินิก ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

วรัญญา อัมประสิทธิ์ชัย. วท.ด.^{1*}

อนงค์นาฏ เกษร. PhD¹

¹ ภาควิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

* ผู้ติดต่อ, อีเมล: waranya@nmu.ac.th

Vajira Med J. 2019; 63(1) : 31-9

<http://dx.doi.org/10.14456/vmj.2019.6>

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เก็บข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการศึกษาและผลการเรียน รวมถึงข้อมูลความต้องการต่อรูปแบบการเรียน เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นปรีคลินิก

วิธีดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลจากนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ซึ่งผ่านการเรียนในระดับชั้นปรีคลินิก ในรูปแบบการเรียนที่หลากหลาย โดยการใช้แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจและความต้องการ ต่อรูปแบบการศึกษา

ผลการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 72 คน มีความพึงพอใจต่อการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับสูง เท่ากับ 3.60 ซึ่งแบ่งระดับเป็น 1-5 คิดเป็นร้อยละ 72 และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL อยู่ในระดับปานกลาง ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดรูปแบบการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่ได้รับ มีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญ และการหาค่าความสัมพันธ์ของเกรดเฉลี่ยและความความต้องการต่อการจัดรูปแบบการสอน ($r = 0.265$, $p = 0.025$) ในแต่ละกลุ่มการแบ่งตามเกรดเฉลี่ย ให้ผลที่เหมือนกัน คือ ต้องการรูปแบบการสอนแบบ LBL, PBL and self-study ตามลำดับ

สรุป นักศึกษาส่วนใหญ่ให้คะแนนความพึงพอใจ และ ความต้องการต่อการจัดรูปแบบการศึกษาแบบบรรยาย

Satisfaction and Needs of Medical Students for Pre-clinical Teaching at Faculty of Medicine, Vajira Hospital, Navamindradhiraj University.

Waranya Imprasittichai. PhD^{1*}

Anongnard Kasorn. PhD¹

¹ Department of Basic Medical Science, Faculty of Medicine Vajira hospital, Navamindradhiraj University, Dusit Bangkok 10300

* Corresponding author, e-mail address: waranya@nmu.ac.th

Vajira Med J. 2019; 63(1) : 31-9

<http://dx.doi.org/10.14456/vmj.2019.6>

Abstract

Background: The teaching systems for pre-clinical students are lecture base learning (LBL), which is combination with problem base learning (PBL), so that medical students can gain basic medical science knowledge in order to continue study in clinical level. For improve the medical education system is necessary to collect the relationship between education system and learning outcome, and requirement of pre-clinical teaching method.

Summary of work: The survey are conducted in the third year of pre-clinical students of faculty of Medicine, Vajira Hospital, who had experienced in variety teaching methods. The questionnaire were used to study satisfaction rating and requirement of education management.

Summary of result: 72 medical students (48.61% male, 51.39% female), which are high level of satisfied rate in LBL (72%) and moderate level in PBL. As the result of the relationship between medical education system and learning outcomes are coherence, which are statistical significance ($r = 0.265$, $p = 0.025$). The interaction between grade point average (GPA) and requirement of education management shown the same result in every group of GPA as LBL, PBL and self-study, respectively.

Conclusion: The satisfaction and requirement of this research shown LBL was the most learning method in overall medical student, Vajira hospital.

Take-home messages: The LBL, PBL and other active learning are the most powerful teaching method for medical school. Medical students adopt themselves in every teaching method to improve clinical knowledge for medical professionalism.

Keywords: Teaching system, lecture base learning, problem base learning, team base learning (TBL)

บทนำ

ปัจจุบันได้มีการเริ่มดำเนินการจัดตั้งภาควิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน เพื่อทำการสอนในระดับชั้นปริชานของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่สำคัญต่อนักศึกษาแพทย์ โดยในปัจจุบันนี้รูปแบบการเรียนการสอนได้มีการพัฒนาไปเป็นอย่างมาก โดยรูปแบบการเรียนการสอนในระดับชั้นปริชานของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีสอดแทรกวิธีการสอนแบบอื่นร่วมด้วย เช่น การจัดกิจกรรม Problem base learning (PBL) เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้จากการบรรยายมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา แต่ในปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนได้มีการพัฒนามากขึ้น มีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งแบบ ที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การกระตุ้นให้นักศึกษาหาความรู้ โดยการให้งานหรือทำโครงการต่างๆ โดยอาศัยความสนใจของนักศึกษา เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กันในโรงเรียนแพทย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ เช่น

1. Problem – based learning หรือ PBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้อันเกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เป็นบริบท (context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก เป็นการเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก อาจารย์มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำ กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้ใช้ความคิดร่วมกันในการแก้ปัญหา^{1,2}

2. Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป³ ซึ่งสามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติ

ของมนุษย์ และ แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน⁴ โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้(receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความร่วมมือในการเรียนร่วมกันมากกว่าการแข่งขัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ

3. Self-study คือ การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้เองในเรื่องที่ตนหรือกลุ่มมีความสนใจ โดยที่เรื่องนั้นอาจจะเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาในห้องเรียน หรือเป็นเรื่องที่อยู่นอกจากการเรียนในหนังสือเรียนก็ได้ ซึ่งการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบก็มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และความรับผิดชอบของนักศึกษา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเน้นการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น โดยเน้นทักษะการนำความรู้ไปใช้มากกว่าการเรียนรู้เพื่อผลการศึกษาที่แสดงออกมาเป็นตัวเลข ดังเช่นสมัยก่อน ซึ่งทักษะที่ปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน ให้สามารถใช้ได้ตลอดชีวิตประกอบด้วย 3R และ 7C

3R ประกอบด้วย

อ่านออก (Reading)

เขียนได้ (wRiting)

คิดเลขเป็น (aRithmetics)

7C ประกอบด้วย

Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา)

Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม)

Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)

Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

โดยผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ ให้นักศึกษาได้ลงมือเรียนรู้จากการออกแบบการเรียนรู้ของผู้สอน โดยผู้เรียนจะเรียนกันเป็นกลุ่ม เน้นช่วยเหลือกันเรียน มากกว่าการแข่งขัน รูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว เช่น การศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาทางการแพทย์ ซึ่งนักศึกษาจะต้องจับกลุ่มกันในการคิด วิเคราะห์ ปัญหาที่ได้รับ และร่วมกันอภิปราย⁵

ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะสามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้ตรงต่อความต้องการของนักศึกษาได้นั้น จะต้องอาศัยข้อมูลจากผู้เรียนโดยตรง เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเหมาะสมกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปริกlinik และปัจจัยที่ส่งผล เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปริกlinik

วิธีดำเนินการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล โดยการใช้แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจต่อรูปแบบการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และสอบถามความต้องการต่อรูปแบบการศึกษาที่พึงประสงค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 76 คน ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการตามขนาดตัวอย่างคำนวณโดยสูตรของเครซีและมอร์แกน⁶⁻⁸ จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 64 คน

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

เกณฑ์การคัดเข้า เกณฑ์การคัดออก และเกณฑ์การหยุดการวิจัย

- เกณฑ์การคัดเข้า นักศึกษาแพทย์ชั้นปริกlinik
- เกณฑ์การคัดออก นักศึกษาที่ไม่ยินยอมเข้าร่วมวิจัย

แบบสอบถามแบบเลือกตอบและแสดงความคิดเห็นเรื่องความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และความต้องการต่อการจัดการจัดรูปแบบการศึกษา ออกแบบโดยผู้วิจัย ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ส่วนที่ 2 คือ ความพึงพอใจต่อรูปแบบการศึกษาในปัจจุบัน และ ส่วนที่ 3 คือ ความต้องการต่อการจัดการจัดรูปแบบการศึกษา

นิยามตัวแปร

ความพึงพอใจ คือ ความพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนปัจจุบันที่ใช้อยู่ ได้แก่ แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ที่อาจมีการบรรยายและเสริมกิจกรรมอื่นๆ เช่น PBL โดยมีการแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด โดยช่วงระดับ 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด, 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก, 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง, 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย, 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด⁹

ความต้องการ คือ ความต้องการของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนที่นักศึกษาคิดว่ามีความเหมาะสมต่อการเรียนในระดับชั้นปริกlinikที่นักศึกษาคาดว่าจะทำให้ได้รับความรู้สูงสุด โดยการเลือกจากรูปแบบการเรียนการสอน เช่น การบรรยาย PBL Self-study และ Active Learning

รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ สอนแบบบรรยาย คือ อาจารย์เป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียน มีเอกสารประกอบการเรียนแจก PBL คือ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน สร้างความรู้ใหม่จากปัญหา Self-Study คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สนใจ และ Active Learning คือ ผู้เรียนเปลี่ยนจากผู้รับความรู้เป็นผู้มีส่วนในการให้ความรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนในปัจจุบัน

ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติโดยใช้ t-test ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างๆ โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ โดยถือว่ามีความสำคัญทางสถิติเมื่อ p-value<0.05

ผลการวิจัย

ความพึงพอใจต่อการจัดรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน

จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 79 คน มีผู้ตอบแบบจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 91.14 แบ่งเป็น เพศชายร้อยละ 48.61 เพศหญิงร้อยละ 51.39 ได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนในปัจจุบัน แสดงผลดังตารางที่ 1 จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อรูปแบบการศึกษาในปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการศึกษาในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง (3.26, 0.700) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจต่อความรู้ที่ได้จากการศึกษา เช่น ตรงตามวัตถุประสงค์ นำไปต่อยอดในวิชาต่อเนืองกันได้ในระดับมาก (3.91, 0.662) รองลงมาคือ มีความพึงพอใจต่อบรรยากาศในห้องเรียน เช่น การจัดห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน อุปกรณ์การสอนในระดับมาก (3.89, 0.881) และมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบบรรยายในระดับมาก (3.60, 0.850) เช่นเดียวกัน ตามลำดับ

ภาพรวมการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่ใช้การเรียนการสอนแบบเรียนพร้อมกันที่หลายวิชาใน 1 ภาคการศึกษา พบว่านักศึกษาให้คะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน

การสอนรูปแบบนี้ “น้อย” แต่ถึงกระนั้นนักศึกษากลับรู้สึกว่าได้รับความรู้ในเกณฑ์ “มาก” ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่าการเรียนพร้อมกันที่หลายรายวิชาใน 1 ภาคการศึกษา มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กับความรู้ที่ได้จากการศึกษา ($r = 0.265$, $p = 0.025$) ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความต้องการด้านการจัดรูปแบบการศึกษา

นักศึกษาได้ทำแบบประเมินความต้องการการจัดรูปแบบการศึกษา โดยนักศึกษา ร้อยละ 77.78 ต้องการให้จัดการเรียนการสอนแบบสอนจบที่หลายวิชา (Block System) และส่วนใหญ่ต้องการให้สอนแบบบรรยายเป็นหลัก เท่ากับร้อยละ 73.61 พร้อมทั้งมีเอกสารประกอบการเรียน มากกว่าการสอนแบบ PBL, Active learning และ Self-study และเรียนพร้อมกันทั้งรุ่น ในการเรียนบรรยายแต่ละหัวข้อ ซึ่งชั่วโมงเรียนไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง เมื่อเข้าห้องปฏิบัติการ ต้องการให้จัดกลุ่มละไม่เกิน 7 คน สื่อการสอนเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องการสื่อการเรียนการสอนที่มีภาพประกอบเนื้อหามากที่สุด คือ ร้อยละ 76.39 และต้องการฝึกปฏิบัติเฉพาะหัวข้อที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพ เท่ากับร้อยละ 76.39

ตารางที่ 1:

ความพึงพอใจต่อการศึกษาในปัจจุบัน

ความพึงพอใจต่อการศึกษาในปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน
1. การเรียนพร้อมกันที่หลายรายวิชาใน 1 ภาคการศึกษา	2.25	1.045
2. การสอนแบบบรรยาย	3.60	0.850
3. กิจกรรม PBL เสริมในแต่ละรายวิชา	3.04	1.041
4. ระยะเวลาในการสอน 2-3 ชั่วโมง ต่อ หัวข้อ	3.14	0.877
5. บรรยากาศในห้องเรียน เช่น การจัดห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน อุปกรณ์การสอน	3.89	0.881
6. ความรู้ที่ได้จากการศึกษา เช่น ตรงตามวัตถุประสงค์ นำไปต่อยอดในวิชาต่อเนืองกันได้	3.91	0.662
รวม	3.26	0.700

หมายเหตุ: 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด, 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก, 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง, 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย, 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา รูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาที่นักศึกษาต้องการ คือ ข้อสอบแบบปรนัยคือข้อสอบแบบมีตัวเลือก (Multiple Choice Question) ร้อยละ 83.33 โดยนักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังว่านำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ ร้อยละ 86.11

และนักศึกษาเกือบทั้งหมดต้องการอาจารย์ในอุดมคติ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนชัดเจนสรุปเนื้อหาที่สำคัญใช้เวลาในการสอนสั้น เท่ากับร้อยละ 98.61 รายละเอียดความต้องการด้านการศึกษาระบุรายละเอียดในตาราง 2

ตารางที่ 2:

ความต้องการด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดการเรียนการสอนรายวิชา		
เรียนหลายรายวิชาในเวลาเดียวกัน	3	4.17
สอนจบทีละรายวิชา (Block System)	56	77.78
รายวิชาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันควรสอนร่วมกัน พร้อมๆ กัน (Integrate System)	13	18.06
2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน		
สอนแบบบรรยาย	53	73.61
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน (PBL)	9	12.50
การเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สนใจ (Self-study)	4	5.56
ผู้เรียนเปลี่ยนจากผู้รับความรู้เป็นผู้มีส่วนในการให้ความรู้ (Active learning)	3	4.17
ไม่ออกความคิดเห็น	3	4.17
3. จำนวนนักศึกษาในชั้นเรียนแต่ละ Section		
< 30 คน	0	0
30 - < 50 คน	13	18.06
> 50 - < 70 คน	3	4.17
> 70 - < 90 คน	52	72.22
> 90 - 100 คน	3	4.16
4. ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละหัวข้อ		
1 - ไม่เกิน 1.5 ชั่วโมง	35	48.61
1.5 - ไม่เกิน 2 ชั่วโมง	35	48.61
ไม่ออกความคิดเห็น	2	2.78
5. การจัดห้องเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
ห้องเรียนเรียงหน้ากระดานมีเวทีหน้าชั้นเรียน	20	27.78
ห้องเรียนพื้นต่างระดับ (Slope)	35	48.61
ห้องเรียนโค้งพื้นต่างระดับอาจารย์ผู้สอนอยู่กลางห้อง	14	19.44
นั่งเรียนกลุ่มย่อย (Small Group)	3	4.17

ตารางที่ 2:

ความต้องการด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
6. เอกสารประกอบการเรียนที่ต้องการ		
เอกสารประกอบการบรรยาย (Power Point Hand Out)	6	8.33
เอกสารประกอบคำสอน	65	90.28
เอกสารประกอบการบรรยาย (Power Point Hand Out) และเอกสารประกอบการสอน	1	1.39
7. เอกสารประกอบการบรรยาย (Power Point Hand Out) ในการเรียนการสอน		
มีเนื้อหามาก	3	4.17
มีภาพประกอบเนื้อหา	55	76.39
มีแต่รูปภาพ	0	0
มีการผสมผสานมัลติมีเดียรูปแบบอื่นๆ เช่น วีดีโอ	14	19.44
8. การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ		
ฝึกปฏิบัติการทุกหัวข้อที่สามารถจัดการเรียนแบบปฏิบัติได้	12	16.67
ฝึกปฏิบัติเฉพาะหัวข้อที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพ	55	76.39
ฝึกปฏิบัติเฉพาะหัวข้อที่เข้าใจยาก	3	4.17
ไม่ออกความคิดเห็น	2	2.78
9. จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มในการเรียนฝึกปฏิบัติการ		
<5 คน	12	16.67
5-7 คน	41	56.94
8-10 คน	17	19.44
>10 คน	0	0
ไม่ออกความคิดเห็น	2	2.78
10. รูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา		
ข้อสอบแบบอัตนัย คือ ข้อสอบแบบเขียนคำตอบ	12	16.67
ข้อสอบแบบปรนัยคือข้อสอบแบบมีตัวเลือก	60	83.33
11. ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังต่อการศึกษา		
ทำข้อสอบผ่านการประเมิน	1	1.39
นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้	62	86.11
ได้รับความรู้ใหม่ที่มีความทันสมัย	2	2.78
ได้รับความรู้เชิงลึกสามารถนำไปใช้ต่อยอดกระบวนการคิดได้	7	9.72
12. อาจารย์ในอุดมคติ		
กำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนชัดเจนสรุปเนื้อหาที่สำคัญใช้เวลาในการสอนสั้น	71	98.61
สอนเนื้อหามาก ใช้เวลาในการสอนค่อนข้างมาก	0	0
มีเอกสารประกอบการสอนที่มีเนื้อหาครบแต่ใช้เวลาในการสอนสั้น	1	1.39
อื่นๆ ระบุ	0	0

จากการนำข้อมูลด้านผลการศึกษานักศึกษาเปรียบเทียบการเลือกรูปแบบการเรียนแบบบรรยาย กับ Active Base (PBL and Active Learning) พบว่า เกรดเฉลี่ยต่างกันมีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ($p = 0.655$)

ผลการเปรียบเทียบเกรดเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีความพึงพอใจการเรียนการสอนแบบบรรยาย เทียบกับ Active Base (PBL and Active Learning) พบว่า เกรดเฉลี่ยระหว่างกลุ่มต่างกันมีความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและสื่อการสอนไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากทัศนคติของนักศึกษาผู้เข้าร่วมการตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เรียนบรรยายพร้อมกันที่หลายรายวิชา นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับ น้อย แต่ด้านความต้องการในการจัดการเรียนการสอนยังต้องการให้ครูรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นบรรยาย เนื่องจากการเรียนการสอนในรูปแบบบรรยายนี้นักศึกษาได้ความรู้มาก และมีแนวทางในการหาความรู้เพิ่มเติม อีกทั้งทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนรูปแบบบรรยายโดยอาจารย์ ยังคงเป็นที่ต้องการของนักศึกษาทั่วไป ด้วยเหตุที่ว่าทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการอ่านหนังสือเพิ่มเติม¹⁰ และการมีอาจารย์ผู้สอนที่ดีจะเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาในการทำให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองในด้านการเรียน¹¹ แต่ถึงนักศึกษาจะให้คะแนนด้านรูปแบบการเรียนการสอนน้อย แต่นักศึกษาก็ยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการเรียนรายวิชาที่ต่อเนื่องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ดี

นักศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการในรูปแบบการศึกษาที่แตกต่างออกไปจากยุคก่อน เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความสะดวกรวดเร็วของระบบสื่อสาร และแหล่งการค้นคว้าหาข้อมูลที่มากกว่าแค่ในห้องสมุด

การเรียนรู้ที่ไม่รู้จักหมดสิ้น ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจึงต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไป โดยเน้นการเรียนการสอนที่สามารถเพิ่มคุณภาพบัณฑิต โดยการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น ให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน¹² การจัดรูปแบบการเรียนการสอนมีความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและตรงเป้าหมายการวิจัยถึงความต้องการในการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญ โดยจากการศึกษาพบว่าความต้องการในการจัดรูปแบบการศึกษายังให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในรูปแบบการบรรยาย ที่มีเอกสารภาพประกอบ และมีสื่อประกอบการสอน อีกทั้งต้องการความชัดเจนในการเรียน และใช้เวลาไม่นานเกิน 2 ชั่วโมง และมีการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนที่มีการผสมผสานการเรียนการสอนระหว่างชั้นปรีคลินิกและชั้นคลินิก ในรูปแบบของ PBL เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานกับการรักษาจริง และให้ผลเช่นเดียวกันกับการทำวิจัยในกลุ่มนักศึกษาแพทย์ ชั้นปรีคลินิกของมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่แสดงให้เห็นว่า การเข้าฟังบรรยายโดยอาจารย์เป็นสิ่งจำเป็น แต่การเรียนที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดเป็นการเรียนกับอาจารย์ควบคู่กับการศึกษาดด้วยตนเอง มิใช่การเรียนจากอาจารย์เพียงอย่างเดียว และควรมีเวลาพักหลังจากการเรียนทุกๆ 1 ชั่วโมง¹⁰ และการศึกษาวิจัยของนุจจริย หงส์เหลี่ยม¹¹ ในกลุ่มนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยข้อมูลที่ได้ตรงการกรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ว่า สร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้มีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียน และมีโอกาสได้ปรับปรุงแก้ไขผลงานและกระทำซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ¹³

ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ คือ อาจให้ผลการวิจัยที่ต่างกันในการศึกษากับกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรอื่นๆ หรือกลุ่มนักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาส่วนใหญ่ให้คะแนนความพึงพอใจ และความต้องการต่อการจัดรูปแบบการศึกษาแบบบรรยาย และให้มีการเพิ่มเติมการเรียนการสอนแบบ PBL ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างชั้นปรีคลินิก และชั้นคลินิก ในบางรายวิชา เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับชั้นปรีคลินิก

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุน จากกองทุนส่งเสริมการวิจัยทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ประจำปี ๒๕๕๘ ผู้วิจัยขอขอบคุณภาควิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. รศ.มณฑรา ธรรมบุศย์. การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning). วารสารวิชาการ. 2545; 5: 11-7.
2. M.H. Davis and R.M. Harden. AMEE Medical Education Guide No. 15: Problem-based learning: a practical guide. *Medical Teacher*. 1999
3. Bonwell. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. Clearinghouse on Higher Education. George Washington University, Washington DC; 1991
4. Meyers C. and Jones T. Promoting active learning: strategies for the college classroom.
5. สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา. แนวทางการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21
6. Krejcie, R.V. and Morgan D.W. Determining Sample Size for Research Activities. *Psychological measurement*. 1970: 607-10
7. อีรุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
8. สมชาย วรภิเษมสกุล. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
9. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545
10. เจนตีย์ยะ อันมี, ยิ่งยศ จุลกิจวัฒน์ และ ศราวุธ นุกุลอุดมพานิชย์. ทักษะคิดของนิสิตแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวรต่อการเรียนการสอนในระดับชั้น Pre – clinic และ Clinic.
11. นุชจริย์ หงษ์เหลี่ยม, พัดดาพรรณ อุดมเพชร, พรณิการ์ พุ่มจันทร์. การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิกต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, เวชบัณฑิตศิริราช. 2558;8: 10-8.
12. ธัญจิรา จิรนนทกาญจน์. การใช้แบบเรียนออนไลน์ในการศึกษาแพทยศาสตร์, เวชบัณฑิตศิริราช. 2559;9: 98-106.
13. ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการสอน. การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ 2533.

